

Kainuun edunajaminen

Mhall 09.09.2024 § 134

Kainuun edunajamisen ajankohtaistarkastuksen tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa sekä käydä keskustelua ja linjata maakunnan edunajamista koskevia asioita.

Tämän asian käsittelyn aikana kokoukseen osallistuvat kutsuttuina asiantuntijoina europarlamentaarikko Merja Kyllönen, kansanedustaja Tuomas Kettunen, Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen, Kainuun TE-toimiston johtaja Pauli Piilma ja Kainuun hyvinvointialueen vt. johtaja Jukka Timo Halonen.

1) Liikennehankkeiden tilannekatsaus – Kainuu

Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelman seurantaraportti on valmistunut kesäkuussa 2024. Raportissa kuvataan liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumista. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteuttaa päällystyksiä, siltaurakoita ja valaistukset Kainuussa vuonna 2024. Kainuun liiton kuntapäivillä toukokuussa 2024 nousi esille liikenneinvestointitarpeita ja saavutettavuuden edunajamisentarpeita. Vaikuttamistyötä on tehty kevään ja kesän aikana liikennehankkeiden eteenpäin viemiseksi ja sitä on tarpeen jatkaa.

Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelman seurantaraportti löytyy seuraavasta osoitteesta:

https://kainuunliitto.fi/assets/uploads/2024/06/Kainuun_liikennejarjestelmasuunnitelman_seurantaraportti_kesakuu2024.pdf

2) Laajakaistasaatavuus Kainuussa

Kiinteän ja nopean laajakaistayhteyden sekä matkaviestintäverkon saatavuus vaihtelee paljon maakunnittain. Vaihtelua on myös Kainuun sisällä kuntien kesken.

3) Pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelmat

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa linjataan, että "Hallitus käynnistää valtioneuvoston kanslian johdolla Pohjoisen ohjelman ja perustaa sen työn tueksi neuvottelukunnan, sekä jatkaa Itäisen Suomen kehittämissuunnitelmaa uudessa geopoliittisessa tilanteessa." Valtioneuvoston kanslia asettaa hankkeen, joka valmistelee tuon kirjauksen toimeenpanon.

Molemmille alueille laadittavien ohjelmien tavoitteena on pohjoisen ja itäisen Suomen mahdollisuuksien täysimääräinen

hyödyntämisen edistäminen erityisesti taloudellisen kasvun, alueellisen elinvoiman, investointien vauhdittamisen, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista. Lisäksi ohjelmien tavoitteena on edistää Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa sekä vahvistaa turvallisuutta pohjoismaisessa, EU- ja NATO-yhteistyössä niin, että uusi geopolitiikka ja reittimme länteen otetaan huomioon.

Molemmissa ohjelmissa tulee esittää tiiviisti ja konkreettisesti toimia:

1) joilla voidaan lisätä kestäväen kasvun mahdollisuuksia ja uusia investointeja sekä vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja alueiden elinvoimatekijöitä

2) joilla voidaan kestävästi hyödyntää puhtaan energian mahdollisuuksia ja tukea digitaalista puhdasta kasvua

3) joilla lisätään alueen kestäväen matkailun vetovoimaa

4) joilla edistetään osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta

5) joilla vahvistetaan koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

6) joilla lisätään alueen (fyysistä ja digitaalista) saavutettavuutta.

Ohjelmien toimikausi kestää 12.2.2024 alkaen koko hallituskauden. Ohjelmien valmisteluryhmät kokoontuvat kuukausittain. Pohjoisen Suomen ohjelman neuvottelukunnan kokous oli Oulussa 2.9.2024. Itäisen Suomen ohjelman neuvottelukunta kokoontuu Helsingissä 13.9.2024.

Kainuun liitto on edustettuna sekä Pohjoisen että Itäisen Suomen ohjelmissa. Kummankin ohjelman valmisteluryhmässä Kainuun liittoa edustaa maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen ja neuvottelukunnassa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas.

4) Katsaus budjettiriihen päätöksiin

Maan hallituksen budjettiriihi vuoden 2025 valtion talousarviosta käytiin 3.-4.9.2024. Maakuntahallitus on linjannut tavoitteitaan budjettiriiheen kokouksissaan kevätkaudella.

5) Tilannekatsaus hyvinvointialueen edunajamisen tarpeisiin

Hyvinvointialueiden rakenteesta ja rahoituksesta on käyty vilkasta kansallista keskustelua. Myös pelastustoimen haasteet Kainuussa on syytä huomioida edunajamisen painotuksissa.

6) Valtion aluehallinnon uudistus

Hallitusohjelmaan sisältyvässä valtion aluehallinnon uudistuksessa kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen virastoon. Samalla muodostetaan uudet alueelliset elinvoimakeskukset.

Uudistamisessa tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Lisätietoja hankkeesta on verkko-osoitteessa: <https://vm.fi/aluehallintouudistus>

ja hankeikkunassa: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023>

Hallitusohjelman kirjaus uudistuksesta alkaa seuraavasti:

"Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus."

Elinvoimakeskuksia koskeva kohta hallitusohjelmassa on seuraava: "ELY-keskusten puitteissa järjestetyn hallinnon osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmillemme alueille Elinvoimakeskuksiin. Uudistamisessa huomioidaan käynnissä oleva TE-uudistus. Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY:jen pohjalta mahdollistaen tarvittaessa korkeamman toimipistemäärän. Elinvoimakeskusten määrää voidaan kasvattaa enintään yhdellä elinvoimakeskuksella palveluiden turvaamiseksi molemmilla kansalliskielillä. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako."

Uudistus käynnistyi 2023 syksyllä lainsäädäntöhankkeella, jonka tavoitteena on valmistella hallitusohjelman linjausten mukaiset muutokset lainsäädäntöön.

Valmistelu tehdään poikkihallinnollisessa yhteistyössä, ja uudistuksessa ovat mukana kaikki asiaan kuuluvat ministeriöt, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto, ELY-keskus sekä ELY-keskusten, TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA-keskus sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

Uudistushankkeelle on asetettu 30.1.2024 seurantaryhmä. Itä- ja Pohjois-Suomen suuraluetta edustavat maakuntajohtajat Riikka Pirkkalainen ja Jussi Rämetsä.

Lakiesitys on ollut lausuntokierroksella. Uudistuksen alueellista valmistelua viedään eteenpäin.

7) Asiantuntijoiden ajankohtaisraportit

Käsitellään mahdolliset asiantuntijoiden raportit.

8) Muut mahdolliset asiat

Lisätietoja maakuntajohtaja Riikka Pirkkalaiselta, puh. 040 539 5090 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiakohtiin liittyvää evästyskeskustelua.

Maakuntahallituksen päätös

Kohta 1) suunnittelujohtaja Sanna Schroderus esitteli asiaa.
Kohta 2) aluekehityspäällikkö Paula Karppinen esitteli asiaa.
Kohta 3) aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esitteli asiaa.
Kohta 4) maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen esitteli asiaa.
Kohta 5) maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen esitteli asiaa.
Kohta 6) Kainuun ELY-keskuksen johtaja Jaana Korhonen esitteli asiaa.
Kohta 7) maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen esitteli edunajamistaulukkoa.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Merkittiin, että kokoukseen osallistui kutsutuista vieraista Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen ja Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen.
